

فصل اول

کلیات

مقدمه

نظام حسابداری بخش عمومی، مجموعه ای متشکل از مفاهیم، مفروضات، استانداردها، رویه ها و دستورالعملهای حسابداری به منظور شناسایی، اندازه گیری، ثبت، طبقه بندی، تلخیص و گزارشگری رویدادهای مالی واحدهای گزارشگر است. مبانی نظری و پشتوانه تئوریک دستورالعملهای حسابداری این مجموعه، مفاهیم نظری و استانداردهای حسابداری بخش عمومی کشور میباشد که در سازمان حسابرسی و با مشارکت معاونت نظارت مالی و خزانه داری کل کشور، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دیوان محاسبات کشور تدوین و تصویب شده است. بر این اساس تعاریف عناصر صورت های مالی نیز مبتنی بر این استانداردها و ماده (77) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت خواهد بود. واحدهای گزارشگر مکلف اند نظام حسابداری و گزارشگری مالی خود را از سال 1394 بر مبنای استانداردهای مصوب بخش عمومی و دستورالعمل های حسابداری ابلاغی از سوی وزارت امور اقتصادی و دارایی که بر این مبنا تهیه شده است طراحی نمایند.

اهداف اصلی نظام حسابداری بخش عمومی را میتوان در سه گروه به شرح زیر طبقه بندی نمود:

- 1- کمک به بخش عمومی برای ایفا و ارزیابی مسئولیت پاسخگویی عمومی؛
- 2- تامین نیازهای اطلاعاتی استفاده کنندگان از گزارشات مالی واحدهای گزارشگر و
- 3- ایجاد بستر لازم جهت استخراج و محاسبه دقیق بهای تمام شده برنامه ها، فعالیتها، خدمات و محصولات در راستای بودجه ریزی مبتنی بر عملکرد.

ساختار نظام حسابداری و گزارشگری مالی بخش عمومی

نظام حسابداری بخش عمومی کشور دارای اجزای متعددی میباشد که هر یک به تفصیل در این نظام، تعریف و محدوده آن مشخص شده است. این اجزا شامل: مفاهیم، مفروضات و استانداردها، ساختار و تشکیلات بخش مالی، فهرست حسابها، روش گردش عملیات، کدگذاری مراکز هزینه، دستورالعملهای حسابداری، نحوه رسیدگی و گزارشگری مالی و مدیریتی است.

اجزای نظام حسابداری بخش عمومی به صورت یک زنجیره متصل به هم میباشند، لذا رعایت تمامی اجزا برای دستیابی به اهداف فوق الذکر ضروری است.

مجموعه حاضر تنها بخشی از نظام حسابداری بخش عمومی را تشکیل می دهد.

مفاهیم و تعاریف

با توجه به اینکه مبنای تهیه دستورالعمل های حسابداری نظام حسابداری، مفاهیم نظری و استانداردهای حسابداری بخش عمومی میباشد، لذا تعاریف و گزارشهای مورد استفاده در این نظام بر اساس استانداردهای مذکور به شرح ذیل است.

الف - تعاریف

- 1- **مبنای تعهدی** : مبنایی است که بر اساس آن معاملات و سایر رویدادها در زمان وقوع (و نه فقط در زمان دریافت یا پرداخت وجه نقد) شناسایی و در اسناد و مدارک حسابداری ثبت میشود و در صورتهای مالی دوره مربوط انعکاس می یابد . عناصر شناسایی شده بر اساس مبنای تعهدی شامل داراییها، بدهیها، ارزش خالص، درآمدها و هزینه ها هستند.
- 2- **سال مالی** : یکسال هجری شمسی است که از اول فروردین ماه هر سال آغاز و به پایان اسفند ماه همان سال ختم میشود.
- 3- **دارایی** : منبع تحت کنترلی است که برای واحد گزارشگر دارای خدمات بالقوه و یا منافع اقتصادی آتی باشد.
- 4- **بدهی** : تعهد فعلی واحد گزارشگر است که ایفای آن مستلزم خروج منافع از واحد گزارشگر خواهد بود.
- 5- **ارزش خالص** : عبارت است از ارزش کل داراییها منهای ارزش کل بدهیهای واحد گزارشگر.
- 6- **درآمد** : عبارت است از افزایش در داراییها، کاهش در بدهیها، و یا ترکیبی از هر دو که منجر به افزایش ارزش خالص طی دوره می شود.
- 7- **هزینه** : عبارت است از کاهش در داراییها، افزایش در بدهیها، یا ترکیبی از هر دو که منجر به کاهش ارزش خالص طی دوره می شود.

ب - گزارشگری مالی بخش عمومی

استانداردهای حسابداری بخش عمومی چارچوبی را فراهم می کند تا طبق آن واحدهای گزارشگر بخش عمومی رویدادهای مالی خود را شناسایی و ثبت نمایند. همچنین این استانداردها چارچوبی را برای گزارشگری مالی بخش عمومی در قالب صورتهای مالی فراهم می کند . هدف استاندارد مذکور تعیین مبنای ارائه صورتهای مالی با مقاصد عمومی یک واحد گزارشگر به منظور حصول اطمینان از قابلیت مقایسه با صورتهای مالی دوره های قبل آن واحد و صورتهای مالی سایر واحدهای گزارشگر است.

ج -اهداف صورت های مالی

1- ارایه اطلاعاتی درباره وضعیت مالی و تغییر در وضعیت مالی یک واحد گزارشگر است که برای طیفی گسترده از استفاده کنندگان در اتخاذ تصمیمات اقتصادی و ارزیابی مسئولیت پاسخگویی مفید واقع شود .به منظور دستیابی به این هدف ،در صورت های مالی یک واحد گزارشگر ، اطلاعاتی درباره موارد زیر ارائه می شود:

- انواع و میزان منابع در دسترس برای ارائه خدمات در دوره جاری و دور ههای آتی و کفایت منابع هر سال برای مصارف همان سال؛
- میزان، منشا و نحوه استفاده از منابع تحصیل شده طی دوره گزارشگری؛
- بهای تمام شده خدمات ارائه شده طی دوره و محل تأمین منابع آن؛
- نحوه مصرف منابع و انطباق آن با بودجه های مصوب؛
- خدمات آتی پیش بینی شده از جمله اطلاعات راجع به پیش بینی بهای تمام شده، میزان و منشا منابع مورد نیاز برای آن .

2- به منظور دستیابی به این اهداف در صورت های مالی یک واحد گزارشگر، اطلاعاتی درباره موارد زیر افشا می شود:

الف) داراییها ب) بدهی ها پ) ارزش خالص ت) درآمدها ث) هزینه ها ج) سایر تغییرات در ارزش خالص

3- اگر چه اطلاعات مندرج در صورتهای مالی می تواند در دستیابی به اهداف صورت های مالی، مربوط تلقی شود اما احتمال تأمین تمام این اهداف بعید به نظر می رسد ؛ اطلاعات مکمل از جمله اطلاعات غیرمالی می تواند همراه با صورت های مالی تصویر جامع تری از فعالیت های واحد گزارشگر طی دوره ارایه نماید.

د -اجزای صورت های مالی

مجموعه کامل صورت های مالی شامل اجزای زیر است:

- 1- صورت وضعیت مالی
 - 2- صورت تغییرات در وضعیت مالی
 - 3- گردش حساب تغییرات در ارزش خالص
 - 4- صورت مقایسه بودجه و عملکرد و
 - 5- یادداشتهای توضیحی که شامل خلاصه ای از اهم رویه های حسابداری و سایر یادداشتهای توضیحی است.
- ارایه صورت جریان وجوه نقد در واحدهای گزارشگر مشمول استانداردهای حسابداری بخش عمومی، اختیاری است.

نکات اصلی:

الف - صورت وضعیت مالی باید حداقل حاوی اقلام اصلی زیر باشد:

- 1) موجودی نقد (2) حسابها و اسناد دریافتنی حاصل از عملیات مبادله ای (3) حساب ها و اسناد دریافتنی حاصل از عملیات غیرمبادله ای (4) سرمایه گذاری ها
- 5) موجودی مواد و کالا (6) پیش پرداخت ها (7) دارایی های ثابت مشهود (8) دارایی های نامشهود (9) حساب ها و اسناد پرداختنی حاصل از عملیات مبادله ای
- 10) حساب ها و اسناد پرداختنی حاصل از عملیات غیرمبادله ای (11) پیش دریافت ها (12) ذخایر (13) بدهی های بلندمدت (14) حساب ها و اسناد پرداختنی بلند مدت (15) ارزش خالص.

ب - صورت تغییرات در وضعیت مالی باید حداقل حاوی اقلام اصلی زیر باشد:

- 1) درآمدها (2) هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت) (3) درآمدهای شناسایی شده از طرف دولت (4) وجوه ارسالی به خزانه

ساختار حساب ها

حساب های واحد گزارشگر در دو بخش حساب های اصلی و تفصیلی به شرح ذیل طبقه بندی می شوند:

1- حساب های اصلی

این حسابها به منظور ایجاد مبانی مورد نیاز جهت تهیه، جمع آوری، شناسایی و کنترل رویدادهای مالی و ارایه گزارش های مالی لازم به کار می روند. بر این اساس حساب های اصلی، آثار مالی رویدادها و تعهدات ایجاد شده در دفاتر مالی مربوط شناسایی، طبقه بندی و نگهداری میگردد. حساب های اصلی نیز بر حسب ماهیت، اهمیت اقلام تشکیل دهنده، فراوانی کاربرد، میزان گردش طی دوره، اصول و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری طبقه بندی می شوند. این حساب ها که در مجموع یک حساب لاینفک را تشکیل میدهند و شامل حساب کل و حساب یا حسابهای معین می باشند، در چهار طبقه اصلی به شرح ذیل قرار میگیرند.

2- حساب های تفصیلی

حساب های تفصیلی با توجه به نیازهای اطلاعاتی مربوط در جدول فهرست حسابها تعریف و به کار گرفته میشود.

3- ساخت و کدگذاری حساب های اصلی

به منظور ایجاد مبانی مورد نیاز جهت تهیه، جمع آوری، شناسایی و کنترل رویدادهای مالی و ارایه گزارشهای مالی لازم، استفاده از کدهای دارای منطق طی جدولی تحت عنوان جدول گروه حسابها و حساب های کل و فهرستی تحت عنوان فهرست حسابهای کل، برای کدگذاری حساب ها در نظر گرفته شده است. جدول گروه حسابها و حسابهای کل منعکس کننده طبقه بندی کلی و نحوه شماره گذاری حسابهای کل است. این جدول، تفکیک حسابهای صورت وضعیت مالی، صورت تغییرات در وضعیت مالی و حساب های کنترلی را نشان می دهد

1-3) گروه حساب ها

طبقه اصلی حساب ها را طبقه حساب ها تشکیل می دهد و هر طبقه حساب از تعدادی حساب کل تشکیل شده است. اولین، رقم سمت چپ در شماره کلیه حساب ها، نشان دهنده طبقه حساب ها میباشد؛ در گروه بندی طبقه حساب های 1 تا 5 حساب های صورت وضعیت مالی و طبقه های 6 تا 8 حساب های صورت تغییرات در وضعیت مالی، طبقه 9 حساب های انتظامی و حساب های بودجه ای را تشکیل میدهند.

2-3) حساب های کل

حساب های کل، حسابهایی هستند که دفتر کل بر اساس آنها طبقه بندی و تفکیک گردیده و تراز آزمایشی و صورتهای مالی اساساً بر مبنای آنها تنظیم میگردد. شماره حساب های کل از 2 رقم تشکیل شده است اولین رقم سمت چپ نشان دهنده طبقه حساب و ارقام دیگر تقسیم بندی داخلی طبقه در تعیین حساب کل میباشد.

3-3) حساب های معین و جزء معین

حساب های معین اجزای حساب های کل را تشکیل می دهند، و حساب های جزء معین که اجزاء حساب های معین را تشکیل می دهند مهمترین سطح از لحاظ گزارشگری و عملیات حسابداری می باشند.

4-3) عوامل هزینه و مراکز هزینه

از آنجاییکه ثبت، نگهداری و کنترل هزینه های هر یک از مراکز هزینه اهمیت ویژه ای دارد لذا ضروری است هر یک از عوامل هزینه به هنگام تحقق و ثبت در حسابهها به مراکز هزینه مربوط ردیابی شده و در حساب ها شناسایی شوند. تجمیع هزینه ها در مراکز هزینه به عنوان ورودی سیستم حسابداری بهای تمام شده مورد استفاده قرار میگیرد.

به عبارت دیگر اطلاعات مالی حاصل از سیستم حسابداری دولتی از طریق این مراکز وارد سیستم حسابداری بهای تمام شده میشود تا با استفاده از اطلاعات عملکردی موجود در این سیستم، بهای تمام شده فعالیتها، خدمات و محصول ها محاسبه گردد.

اصول و مفروضات

در این مجموعه، نگرش کلی به سوی ایجاد بسترهای مناسب جهت اجرایی شدن استانداردهای حسابداری بخش عمومی و متعاقباً استقرار سیستم حسابداری تعهدی در واحدهای گزارشگر دولتی میباشد. لذا اصول و مفروضات کلی به نحوی ارایه شده است که بتوان با مکانیزه کردن سیستم حسابداری، ضمن افزایش کنترل های داخلی، نیازهای اطلاعاتی و مالی سطوح مختلف مدیریت واحدهای گزارشگر و سایر مراجع نظارتی و ذینفع را با ارایه گزارشات مالی و مدیریتی به هنگام برطرف نماید. در نظام حسابداری مذکور، رعایت ملاحظات مندرج در قوانین و مقررات مربوط، استانداردهای حسابداری بخش عمومی کشور و همچنین پیش نیازهای حسابداری قیمت تمام شده مدنظر قرار گرفته است و بر این اساس تعاریف هزینه، درآمد، داراییها و یا بدهیها و نیز ارزش خالص منطبق با استانداردهای حسابداری بخش عمومی و ماده(77) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت میباشد. بر این اساس اصول و مفروضات زیر بایستی جهت شناخت و گزارشگری رویدادهای مالی واحدهای گزارشگر در ارتباط با کلیه منابع در اختیار آن بر مبنای رویکرد حسابداری تعهدی مدنظر قرار گیرد:

1- سال مالی یک سال هجری شمسی است که از اول فروردین ماه آغاز و به پایان اسفند ماه ختم می شود. طبق ماده ی واحده قانون اصلاح مواد (63) و (64) قانون محاسبات عمومی کشور، مهلت تعهد و پرداخت هزینه های جاری و عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) اعم از این که از محل اعتبارات عمومی و یا اختصاصی تامین شده و تا پایان سال مالی توسط خزانه داری کل در اختیار ذیحسابی دستگاههای ذیربط قرار گرفته باشند، به ترتیب برای هزینه های جاری پایان فروردین ماه و هزینه های عمرانی پایان تیرماه سال بعد می باشد. بر این اساس کلیه تعهداتی که از محل منابع سال قبل در دوره متمم ایجاد و پرداخت شده است، بایستی به تاریخ پایان سال مالی قبل شناسایی گردد. شایان ذکر است؛ مانده مصرف نشده سال قبل که در مهلت قانونی مقرر به حساب های خزانه برگشت داده میشود، به عنوان وجوه ارسالی

به خزانه در دفاتر سال بعد شناسایی میشود.

2- طبق بند (و) ماده (224) قانون بر نامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، کلیه اعتبارات هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای و مالی و کمک ها و سایر اعتبارات و ردیف های مندرج در جداول قوانین بودجه سنواتی ، بر اساس مفاد موافقتنامه های متبادله دستگاه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و در حدود ابلاغ و تخصیص اعتبار قابل تعهد، پرداخت و هزینه می باشد. با این وجود، چنانچه تعهدی مازاد بر حدود تعیین شده ایجاد گردد، ضروری است.

این تعهدات در مقابل حساب ذخیره هزین ههای تحقق یافته شناسایی شوند، بدیهی است برای این گونه تعهدات امکان تامین اعتبار وجود ندارد.

3- در این نظام، فهرست حساب های عملیات جاری، سرمایه های و ... مشترک میباشد و مجموعه ی صورت های مالی واحد گزارشگر به صورت واحد تهیه و ارایه میشود . علت تفکیکهای انجام شده تنها تسهیل در آموزش و یادگیری بخش های مختلف نظام حسابداری بخش عمومی است.

4- کلیه دارایی های ثابت مشهود واحد گزارشگر طبق استاندارد حسابداری بخش عمومی شماره (5) با عنوان دارایی های ثابت مشهود و شیوه نامه مربوط در حسابها شناسایی خواهند شد.

5- دارایی های مزبور حسب مورد از طریق فرآیند استهلاك و با توجه به مراکز استفاده کننده به عنوان هزینه استهلاك دوره شناسایی و در حسابها ثبت میشوند . استهلاك دوره معمولاً در صورت تغییرات در وضعیت مالی منعکس می شود، با این حال در برخی شرایط ، منافع اقتصادی یا خدمات بالقوه آتی دارایی صرف تولید سایر داراییهای واحد گزارشگر می گردد.

در این حالت ، استهلاك، بخشی از بهای تمام شده دارایی دیگر را تشکیل می دهد و در مبلغ دفتری آن منظور می شود.

6- با عنایت به این که مبنای تکمیل فرم های عملکرد بودجه و صورت مقایسه بودجه و عملکرد واحد گزارشگر حساب های بودجه ای می باشد و عملکرد بودجه ی سال جاری و سال های قبل در سطح تفصیلی حساب های بودجه ای به ترتیب با عناوین سال جاری و انتقالی شناسایی می شوند، لذا در صورت شناسایی رویدادهای مالی مرتبط با حساب های بودجه ای سال های قبل، حسب مورد حساب های بودجه ای مربوط در سطح تفصیلی انتقالی تعدیل می گردند.

7- گزارشگری مالی واحد گزارشگر در پایان دوره مالی شامل دو بخش ارایه ی مجموعه کامل صورت های مالی و فرم های عملکرد بودجه می باشد.

8- با عنایت به این که برای تهیه صورت های مالی بایستی مواردی مانند مطالبات مشکوک الوصول، عمر مفید و ارزش باقیمانده دارایی های ثابت مشهود به صورت برآوردی تعیین شود، ممکن است گذشت زمان و دستیابی به اطلاعات بیشتر، تغییر در برآوردها را ضروری سازد . از آنجایی که برآوردهای جدید حاوی اطلاعاتی است که در دوره های گذشته موجود نبوده است، نیازی به اصلاح مانده های ابتدای دوره یا تجدید ارایه صورت های مالی نمی باشد . بر این اساس، واحد گزارشگر اثرات انباشته تغییر در برآورد را شناسایی نمی کند . ممکن است در تهیه صورت های مالی واحد گزارشگر اشتباهاتی رخ داده باشد که در سال جاری کشف گردد، اصلاح آن ها با تسری به گذشته و تجدید ارایه صورت های مالی انجام می گیرد . ثبت های اصلاحی لازم نیز با استفاده از حساب تعدیلات سنواتی انجام می شوند . تغییر رویه حسابداری بر ارقام سنوات قبل موثر بوده و اثر انباشته آن با استفاده از حساب تعدیلات سنواتی شناسایی و در گردش حساب تغییرات ارزش خالص گزارش می گردد. به منظور فراهم شدن قابلیت مقایسه صورت های مالی دوره های قبل با دوره جاری، صورت های مالی سال های قبل بر اساس روش حسابداری جدید ارایه مجدد می شوند.

9- شرایط انتقال حساب ها از سیستم حسابداری قدیم به سیستم حسابداری جدید بر اساس دستورالعملی خواهد بود که به پیوست همین مجموعه ارایه می شود.

10- در خصوص نحوه ی تلفیق صورت های مالی در سطوح گروه گزارشگر و دولت، در نسخه های آتی و پس از تصویب استاندارد مربوط تعیین تکلیف خواهد شد.

11- یادداشت های توضیحی به عنوان یکی از اجزای صورت های مالی بایستی بر اساس الزامات افشا مندرج در استانداردهای مصوب تهیه و همراه صورت های مالی ارائه شوند.

12- واحد گزارشگر می تواند برای تهیه گزارش های داخلی خود از حساب های انتظامی و یا تفصیلی دیگری علاوه بر موارد مندرج در این نظام استفاده نماید، لازم به ذکر است این حساب ها بایستی در صورت های مالی و فهرست حساب ارسالی به مراجع ذیربط منعکس شود.

4- مفاهیم و تعاریف :

الف (حساب های اصلی :

این حساب ها به منظور ایجاد مبانی مورد نیاز جهت تهیه ، جمع آوری و کنترل اطلاعات و ارائه گزارش های لازم و امکان ثبت بهینه رویدادهای مالی مورد استفاده قرار می گیرند
این حساب ها به تنهایی دارای معنی بوده و بر اساس آنها آثار مالی رویدادها و تعهدات ایجاد شده در دفاتر مالی طبقه بندی ، ثبت و نگهداری می گردد.

این حساب ها عبارتند از :

گروه حساب ، حساب کل ، حساب معین و حساب جزء معین که در مجموع یک حساب لاینفک را تشکیل می دهند.

این حساب های لاینفک در 3 طبقه اصلی به شرح ذیل قرار دارند:

ترازنامه	درآمد و هزینه	حسابهای کنترلی
----------	---------------	----------------

ب (حساب‌های تفصیلی:

حساب‌هایی هستند که بطور مستقل تعریف و کد گذاری می شوند لیکن به تنهایی مفهوم مالی گزارشگری نداشته و زمانیکه در کنار حساب جزء معین قرار گیرند دارای مفهوم حسابداری شده و یک رویدادی را بیان می کنند.

در نظام دفتر داری 3 حساب تفصیلی بشرح جدول ذیل درنظر گرفته شده است که حسب مورد از آنها استفاده می شود:

عنوان	توضیحات
تفصیلی (1)	کارکنان اشخاص و موسسات و شرکتهای طرف معامله و.....
تفصیلی (2) / کد شناسه فعالیت	مشخص کننده محل اعتبار و نوع اعتبار و برنامه و
تفصیلی (3) / کد شناسه مراکز	واحد های مستقل و غیر مستقل و تابعه از مجموعه وزارت بهداشت

بدیهی است در صورت استفاده از سیستم مکانیزه حساب‌های تفصیلی 1 و 2 و 3 بطور اتوماتیک توسط سیستم شناسائی و برای آنان سند حسابداری صادر می گردد.

ضمناً کدینگ کالا و کدینگ اموال بطور اتوماتیک از سیستم های مکانیزه انبار و اموال استخراج می شود.

نحوه کد گذاری مراکز و زیر مجموعه آنها پیوست این روش اجرایی می باشد. (پیوست - 4)

ب - 1) حساب « تفصیلی 1 »:

این حساب جهت نگهداری حساب کارکنان / اشخاص / موسسات و شرکتها و ... دانشجویان کاربرد دارد فقط کافی است گروه بندی این حساب از قوام و منطق لازم برخوردار باشد .

این حساب حسب مورد در دانشگاه/دانشکده و واحدهای تابعه جداگانه کد گذاری می گردد. لیکن باید گروه بندی اصلی آن از نظم خاصی بشرح ذیل متابعت نماید.

مراکز هزینه و پروژه ها نیز در حساب‌های تفصیلی جداگانه شناسایی می گردد.

نحوه کد گذاری مراکز هزینه دستورالعمل جداگانه ای دارد که در بخش چهارم پروژه طراحی نظام نوین مالی تشریح شده است.

ب-2) حساب تفصیلی (2) « کد شناسه فعالیت » :

این حساب که مهمترین ویژه گی نظام دفترداری را تشکیل می دهد و امکان ردیابی و کنترل و اخذ انواع گزارش های بودجه ای ، برنامه ای و مالی و مدیریتی و امکان تفریغ بودجه را فراهم خواهد نمود از 7 لایه و تا 30 کاراکتر بشرح جدول ذیل تشکیل گردیده که جزییات هر لایه بشرح آتی تشریح شده است .

نوع	فصل	ردیف متمرکز	برنامه / طرح	ردیف دستگاه	دوره	منابع
○	○	○○○○○○○	○○○○○○○○○	○○○○○○○	○	○○
1 رقم	1 رقم	6 رقم	10 رقم	8 رقم	2 رقم	2 رقم
شمول،...	2	129024	30303088	123800	89	12

کد گذاری منابع:

ردیف	منابع	کد	توضیحات
1	عمومی هزینه ای	11	
2	ردیف متمرکز هزینه ای (ابلاغی)	12	
3	عمومی تملک دارایی های سرمایه ای	21	
4	ردیف متمرکز تملک دارایی های سرمایه ای (ابلاغی)	22	
5	تملك دارایی های سرمایه ای - اختصاصی	23	
6	اختصاصی	31	
7	ردیف متمرکز اختصاصی	32	
8	هدایای خاص - هزینه ای	51	
9	هدایای خاص - تملک دارایی های سرمایه ای	52	
10	سایر منابع - داخلی	91	
11	سایر منابع - وام داخلی	92	
12	سایر منابع - وام خارجی	93	
13	سایر منابع -	94	
14	سایر منابع - تملک دارایی های سرمایه ای	95	

عوامل هزینه و مراکز هزینه

هزینه های عملیاتی در حسابها تحت گروهی به همین نام (گروه 7) ثبت و نگهداری می شوند ، گروه مزبور به حسابهای کل و هر حساب کل به حسابهای معین و جزء معین (عوامل هزینه) مربوط تجزیه گردیده اند .

از آنجائیکه ثبت ، نگهداری و کنترل هزینه های هر یک از مراکز هزینه اهمیت ویژه ای دارد لذا ضروریست هر یک از عوامل هزینه به هنگام تحقق و ثبت در حسابها به مراکز هزینه مربوط نیز تجزیه شده و در حسابها ثبت شود.

گروه هزینه های عملیاتی دقیقاً فهرست هزینه های مورد استفاده در سیستم دولتی می باشد.

ایجاد / حذف / تغییر حساب

ایجاد / حذف / تغییر حساب های کل ، معین و جزء معین و حساب های مستقل طبق پیشنهاد مدیران مالی موسسه توسط دفتر برنامه ریزی منابع مالی و بودجه وزارت متبوع قابل انجام می باشد .

روش ثبت دفاتر روزنامه و کل

__ به استناد مدارک رسیدگی شده دریافتی (نظیر دریافت گزارش تنخواه گردان) و یا فرم های تکمیل شده نظیر لیست حقوق و دستمزد ، سند حسابداری مربوطه صادر می گردد. اسناد حسابداری صادره پس از بررسی های لازم و امضاء آنها توسط مدیر امور مالی در دفتر روزنامه و کل ثبت می گردد.

بدیهی است چنانچه از سیستم مکانیزه استفاده شود در پایان هر ماه پس از حصول اطمینان از صدور کلیه اسناد حسابداری و دائم شدن آنها گزارش " خلاصه سند ماهانه " از سیستم اخذ می شود .

__ ثبت دفتر روزنامه بر اساس گزارش " خلاصه سند ماهانه " صورت می گیرد .

__ دفتر کل بر اساس دفتر روزنامه ثبت می شود .

__ گزارش " خلاصه سند ماهانه " در زونکن جداگانه به ترتیب ماه نگهداری می شود .

تعریف حساب ها

توضیحات مربوط به این قسمت بصورت پیوست در انتهای همین روش اجرایی آمده است.

حساب تفصیلی 1:

-این حساب جهت نگهداری حساب کارکنان / اشخاص / موسسات و شرکتها و ... دانشجویان کاربرد دارد فقط کافی است گروه بندی این حساب از قوام و منطق لازم برخوردار باشد .

جدول حساب‌ها

گروه کل	حساب‌های ترازنامه ای								کنترلی
	داراییهای جاری	داراییهای غیر جاری	بدهیهای جاری	بدهیهای غیر جاری	خالص دارائیه‌ها	درآمد های عملیاتی	هزینه های عملیاتی	درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی	حساب‌های بودجه ای و انتظامی
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	موجودی نقد	داراییهای ثابت مشهود	حساب‌ها و اسنادپرداختنی شبه تجاری	حساب‌ها و اسنادپرداختنی بلند مدت	خالص دارائیه‌ها در ابتدای سال	درآمدهای شبه تجاری بیمارستانها	قیمت تمام شده	درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی	حسابهای بودجه ای
1	وجوه بانکی غیر قابل برداشت	داراییهای ثابت در جریان ساخت/ایجاد	سایر حساب‌ها و اسناد پرداختنی	درآمد انتقالی به دوره های اتی	تغییردر خالص دارائیه‌های سال (شبه تجاری)	درآمدهای شبه تجاری مراکز بهداشت و شبکه ها شهری	جبران خدمت کارکنان		حساب های انتظامی دریافت / پرداخت
2	حساب‌های رابط بدهکار	دارایی های ثابت در جریان تعمیرات اساسی	حساب‌های رابط بستانکار		تغییردر خالص دارائیه‌های سال (دولتی)	درآمدهای شبه تجاری مراکز بهداشت و شبکه ها روستائی	استفاده از کالا و خدمات		
3	سرمایه گذاری‌های کوتاه مدت	سرمایه گذاری های بلندمدت	پیش دریافتها	پیش دریافت های بلند مدت	خالص داراییها در پایان سال (انباشته)	درآمدهای شبه تجاری دانشکده ها ، کلینیک ویژه و مؤسسات تحقیقاتی	هزینه های اموال و دارائی		
4	حساب‌ها و اسناد دریافتنی شبه تجاری		سپرده‌های دریافتی	تسهیلات مالی دریافتی بلند مدت		درآمد مرکز ستاد، معاونتها و	یارانه		حساب انتظامی بدهکار
5	سایر حساب‌ها و اسناد دریافتنی		تسهیلات مالی دریافتی (کوتاه مدت)۱			برگشت درآمد، فروش و تخفیفات	کمک های بلاعوض		طرف حساب انتظامی بدهکار
6	موجودی کالا	داراییهای نامشهود				کمکهای دریافتی/اعتبارات	رفاه اجتماعی		حساب انتظامی بستانکار
7	سفارشات کالا	سایر دارائیه‌ها				کنترل درآمد	سایر هزینه ها		حساب انتظامی بستانکار
8	علی الحساب‌ها و پیش پرداختها		حساب‌های رابط بستانکار			سایر کمک ها و هدایای	هزینه استهلاك دارائیه‌های		حساب‌های رابط انتظامی
9	خدمات در جریان	استهلاك انباشته داراییها	ذخایر	ذخیره باز خرید سنوات خدمت کارکنان	اندوخته تجدید ارزیابی دارائیه‌ها	سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی	کنترل هزینه ها	کنترل هزینه ها	تراز افتتاحیه/اختتامیه

لایه حساب‌ها	کد حساب	نام حساب
گروه حساب	1	دارایی های جاری
گروه حساب	2	دارایی های غیر جاری
گروه حساب	3	بدهی های جاری
گروه حساب	4	بدهی های غیر جاری
گروه حساب	5	ارزش خالص
گروه حساب	6	درآمدهای عملیاتی
گروه حساب	7	هزینه های عملیاتی
گروه حساب	8	درآمدها و هزینه های غیرعملیاتی
گروه حساب	9	حساب های بودجه ای و کنترلی

دارایی عبارت است از حقوق نسبت به منافع اقتصادی آتی یا سایر دستیابی مشروع به آن منافع که در نتیجه معاملات یا رویدادهای گذشته به کنترل موسسه درآمده است. تعریف دارایی مستلزم این امر است که دستیابی به منافع اقتصادی تحت کنترل موسسه باشد. کنترل به معنای به دست آوردن منافع اقتصادی و توانایی محدود کردن دستیابی دیگران به منافع است.

– **دارایی جاری:** آن دسته از دارایی های که در جریان فعالیتهای جاری و معمولی دانشگاه ایجاد می‌گردد و انتظار می‌رود در طول سال یا در جریان چرخه عادی فعالیت های خرید ، تولید و فروش ،اداری وخدمات به طور معقول تغییر نموده و نهایتا به وجه نقد یا کالا یا خدمت قابل عرضه تبدیل شده ، به فروش رسیده یا مصرف شود و یا دارایی دیگری

که نقد شدن آن قریب به یقین است در این گروه طبقه بندی می‌شود. شرط طبقه بندی اینگونه دارایی ها احراز مالکیت و انطباق هدف مدیریت از تحصیل ، نگاهداری و یا تبدیل هریک از اقلام قابل ثبت با تعریف یاد شده است. گروه دارایی های جاری به ترتیب سرعت تبدیل به وجه نقد از بالا به پایین طبقه بندی می‌شوند.

روشهای شناسایی دارایی های جاری و تعیین ارزش هر یک متفاوت می‌باشد که در تعریف حسابها نحوه ثبت هر یک از دارایی های جاری در حسابها توضیح داده شده است.

نکته با اهمیت اعمال نظارت و کنترل براین دارایی ها از سوی موسسه می‌باشد بدین لحاظ دارایی هایی که در صرف و بکارگیری مشروط شده باشد (نظیر وجوه دریافتی از محل اعتبارات عمرانی دولت) ولو اینکه مشخصات دارایی های جاری را داشته باشد به لحاظ عدم امکان استفاده بدون قید و شرط و بکارگیری روزمره در جریان فعالیت‌های عادی تجاری از این گروه خارج می‌گردد و تا زمان رفع موانع نباید در این گروه طبقه بندی شوند

- دارایی های جاری در زمان شناسایی در حسابها ثبت می‌شوند.

- آندسته از داراییهای که ماهیت دارایی ثابت را دارایی باشند ولی به لحاظ شاخص های صنعت امکان استفاده یا مصرف آن در بخش دارایی‌های ثابت میسر نباشد حسب مورد مصرف ملاک تشخیص قرار گرفته و در هزینه یا دارایی ثابت و طبقه بندی می شوند. به طور مثال موجودی مواد و مصالح و یا پیش پرداختهای سرمایه ای که ماهیت دارایی‌های ثابت را دارند ولی در حوادث و اتفاقات مصرف می شوند.

- مانده حسابهای اقلام دارائی جاری از حسابهای دائمی (ترازنامه ای) است و در پایان سال از طریق ترازنامه موسسه به سال بعد منتقل میشود.

دارایی ثابت مشهود و نامشهود زمانی شناسایی می شود که دارای 2 شرط اساسی ذیل باشد:

1- جریان منافع اقتصادی آتی مرتبط با دارائی به درون موسسه محتمل باشد.

2- بهای تمام شده دارایی برای موسسه ، به گونه ای اتکا پذیر قابل اندازه گیری باشد.

الف – دارایی ثابت مشهود به دارایی اطلاق می گردد که:

- به منظور استفاده در تولید یا عرضه کالا و خدمات، اجاره به دیگران یا برای مقاصد اداری توسط موسسه نگهداری می شود و انتظار می‌رود بیش از یک دوره مالی توسط موسسه مورد استفاده قرارگیرد.

ب- دارایی ثابت نامشهود به یک دارایی غیر پولی و فاقد ماهیت غیرعینی اطلاق می‌شود که:

- به منظور استفاده در تولید یا عرضه کالا و خدمات، اجاره به دیگران یا برای مقاصد اداری توسط موسسه نگهداری می شود.

- با قصد استفاده قطعی بیش از یک دوره مالی توسط موسسه تحصیل شده باشد.

- قابل تشخیص باشد نظیر حقوق انشعاب آب، برق، تلفن، گاز، حقوق مولف

دارایی ثابت نامشهود به نسبت منافع اقتصادی حاصله، استهلاک پذیرند و در شرایط عادی قابلیت سریع تبدیل به وجه نقد را ندارند نظیر حقوق مولف، نرم افزار و... در صورت اتخاذ تجدید ارزیابی داراییها مطابق قوانین ومقررات داراییها باید به مبلغ تجدیدارزیابی یعنی ارزش منصفانه دارایی در تاریخ ارزیابی پس از کسراستهلاک انباشته مبتنی بر مبلغ تجدید ارزیابی، نمایش شود.

دارایی های ثابت مشهود استهلاک پذیر :

آن دسته از دارایی های ثابت می باشند که عمر اقتصادی محدود داشته و در فرایند فعالیتهای دانشگاه از طریق تخصیص هزینه استهلاک آنان به محصولات و خدمات موسسه سربار هزینه های تولید و عملیاتی می گردند. محوطه. تاسیسات و ساختمانهای موسسه بخشی از این دارایی هاست که دارای عمر مفید و محدود می باشد و زمین از دارایی هایی است که معمولاً "عمر نامحدود دارد".

ج- سایر دارایی ها: دارایی هایی که دارای ویژگیهای دارایی جاری نبوده و مشخصات دارایی غیر جاری را نیز به طور کامل ندارند. در این دسته طبقه بندی می شوند. نظیر حساب ها و اسناد دریافتنی بلند مدت ، وجوه مسدود (یا مشروط) شده بانکی ، اموال و ماشین آلات و تجهیزات یا زمینی که در روال عادی موسسه مورد استفاده قرار نمی گیرند. (نظیر زمینی که برای توسعه آتی موسسه تحصیل شده که تا زمان استفاده و بکار گیری در این طبقه منظور می شود) یا هر گونه حق استفاده از اموال دیگران.

این دارایی ها در هنگام تحصیل به قیمت تمام شده در دفاتر ثبت می گردد. بهاء تمام شده دارایی مجموعه مخارج معقول و ضروری است که برای تحصیل و آماده سازی دارایی برای بهره برداری لازم می باشد. ثبت ارزش این گونه دارایی ها به بهای تمام شده تاریخی است و تا زمانیکه دارایی در فرایند فعالیت موسسه مورد استفاده است ولو اینکه کل ارزش آن مستهلک شده باشد در دفاتر باقی خواهد ماند.

- بهاء تمام شده دارایی ها مجموعه بهای خرید و هزینه های ساخت ، کمیسیون خرید ، هزینه های ثبتی نقل و انتقال مالکیت ، حقوق گمرکی و عوارض دولتی ، هزینه های بارگیری و باراندازی ، حمل و نقل ، ضایعات عادی ، نصب، راه اندازی و هزینه های دوره بهره برداری آزمایشی و تمام مخارج ضروری و عادی که صرف می گردد تا دارایی در وضعیت و موقعیت آماده برای استفاده در عملیات موسسه قرار گیرد (توضیح: هزینه های دوره بهره برداری آزمایشی و در آمد حاصل از فروش کالا و خدمات دوره یاد شده هر دو به حساب دارایی در جریان تکمیل ثبت می گردد).

- مخارج غیر مستمر ، تعمیرات اساسی و بهسازی که به افزایش ملاحظه ظرفیت و یا عمر اقتصادی دارایی یا بهبود اساسی در کیفیت تولید منجر می گردد در صورتیکه مبلغ آن با اهمیت باشد ، بحساب دارایی منظور و طی عمر مفید مستهلک می شود.

- مخارج تعمیرات عادی که منافع حاصل از خدمات و استفاده از دارایی ثابت را افزایش نمی دهد و برای حفظ و نگهداری دارایی در وضعیت موجود انجام می شود ولو آنکه رقم با اهمیتی باشد در دوره وقوع به حساب هزینه های عملیاتی ثبت می گردد. مخارج نگهداری و تعمیرات برنامه ای به لحاظ اینکه ماهیت تعمیراتی داشته و فقط با توجه به زمان از

پیش تعیین شده این عملیات صورت گرفته و از رخدادهای آتی پیش گیری نمی نماید. این گونه مخارج هزینه دوره شناسائی می شود.

- آن بخش از مخارج تامین مالی که مستقیماً قابل انتساب به تحصیل یک دارائی واجد شرایط است باید به عنوان بخشی از بهای تمام شده دارائی محسوب شود و از زمانی که دارایی مورد نظر برای دوره طولانی متوقف و یا به بهره برداری برسد. باید احتساب مخارج تامین مالی را در بهای تمام شده آن دارایی متوقف نمود.
نکته: تسعیر ارز ناشی از تسهیلات ارزی دریافتی تا سقف سود تعیین شده و کارمزد تسهیلات جزو مخارج تامین مالی محسوب می گردد.

کلیه دارایی‌های ایجاد شده از محل طرحهای عمرانی و جاری صرف نظر از محل تامین اعتبار اعم از درآمد عمومی، سایر منابع بایستی مشتمل بر بهای مواد و مصالح، دستمزد و سربار محاسبه و در حساب‌ها ثبت و طبقه بندی گردد.

داراییهای تحویلی به موسسه (نظیر هدایا و کمکها ، اموال تحویلی از وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و سایر موسسات مربوطه در امر بهداشت و درمان) که بهای تمام شده هریک از اقلام تحویلی با توجه به ماهیت و نوع دارایی و نیز تفاوت نرخ استهلاك مشخص نمی باشد می بایست به روش تحصیل گروهی داراییها ، باتوجه به قیمت کارشناسی شناسایی و در حساب‌ها طبقه بندی شود.

- مخارج سربار اداری و عمومی در بهای تمام شده داراییهای ثابت مشهود منظور نمی گردد. مگر آنکه این مخارج را بتوان بطور مستقیم با تحصیل دارایی یا رساندن آن به وضعیت قابل بهره برداری ارتباط داد.

- سود یا زیان حاصل از فروش دارایی ها یا کنار گذاری و یا مسلوب المنفعه شدن آن معادل ارزش فروش (قیمت فروش منهای هزینه های فروش) منهای ارزش دفتری به حساب سود و زیان منظور می گردد .

اجزای بهای تمام شده

الف (بهای تمام شده یک قلم دارایی ثابت مشهود شامل موارد زیر است:

- قیمت خرید، شامل عوارض گمرکی و مالیاتهای غیر قابل استرداد خرید، پس از کسر تخفیفات تجاری،
- هرگونه مخارج مرتبط مستقیم یا غیرمستقیمی که برای رساندن دارایی به وضعیت قابل بهره‌برداری تحمل می‌شود، و
- برآورد اولیه مخارج پیاده‌سازی و برچیدن دارایی و بازسازی محل آن از بابت تعهدی که در زمان تحصیل دارایی یا در نتیجه استفاده از دارایی طی یک دوره خاص برای مقاصد غیر از تولید کالا (برای مثال بازسازی زمین مورد استفاده جهت استخراج مواد معدنی به حالت اولیه در پایان فعالیت) طی آن دوره، تقبل می‌شود. باتوجه به اینکه چنین مخارجی در آینده واقع می‌شود تعهد مرتبط با آن باید براساس ارزش فعلی آن مخارج در زمان تحصیل دارایی شناسایی شود.

ب) موارد زیر نمونه‌هایی از مخارجی است که بطور مستقیم یا غیرمستقیم قابل انتساب به دارایی است:

- هزینه حقوق و مزایای کارکنانی که بطور مستقیم در ساخت دارایی ثابت مشهود مشارکت داشته‌اند.

- مخارج آماده‌سازی محل نصب،
- مخارج حمل و نقل اولیه،
- مخارج نصب و مونتاژ،
- مخارج تولید آزمایشی دارایی، پس از کسرخالص عواید حاصل از فروش اقلام تولید شده (نظیر نمونه‌های تولید شده هنگام آزمایش تجهیزات)،
- حق‌الزحمه خدمات فنی و حرفه‌ای، و
- مخارج سربار عمومی مرتبط با رساندن دارایی به وضعیت قابل بهره‌برداری مانند حقوق مدیر پروژه‌های سرمایه‌ای.

(ج) موارد زیر نمونه مخارجی است که در بهای تمام شده دارایی‌های ثابت مشهود منظور نمی‌شود:

- مخارج افتتاح تأسیسات جدید،
- مخارج معرفی کالا یا خدمات جدید (شامل مخارج تبلیغات و آگهی)،
- مخارج برقراری فعالیت‌های تجاری در مکانهای جدید یا با مشتریان جدید (شامل مخارج آموزش کارکنان)،
- مخارج اداری به استثنای موارد مرتبط با دارایی‌های ایجاد شده موضوع قسمت “ الف ” بند 6، استاندارد حسابداری شماره 24 با عنوان “ گزارشگری مالی واحدهای تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری ”، و
- سایر مخارج سربار عمومی غیرمرتبط با رساندن دارایی به وضعیت قابل بهره‌برداری.

بهای تمام شده اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات بعنوان دارایی استهلاک‌پذیر طی عمر مفید خود به روش سیستماتیک مستهلک شود و بعنوان هزینه عملیاتی به بهای تمام شده محصولات و سایر هزینه‌های هر فرآیند اعمال حساب می‌شود. روش استهلاک مورد استفاده باید منعکس کننده الگوی مصرف منافع اقتصادی دارایی توسط موسسه می‌باشد.

هرگاه به دلایلی نظیر نابابی ناشی از پیشرفت تکنولوژی یا خسارت وارده قابلیت استفاده یک دارایی سریعتر از مبنای منظم پیش‌بینی شده از دست برود ارزش دفتری تا میزان قابل بازیافت جدید تقلیل داده شده و در همین سرفصل ثبت و متقابلاً بعنوان زیان ناشی از نابابی وارده به دارایی به حساب هزینه‌های غیر عملیاتی منظور می‌شود.

- استهلاک انباشته استهلاکی است که از زمان تحصیل دارایی هر ساله به هزینه منظور گردیده است را نشان می‌دهد.
- در صورت فروش و یا از دست رفتن دارایی مانده استهلاک انباشته و ارزش تاریخی دارایی هم‌زمان از حساب‌ها حذف و سود و زیان حاصل بعنوان یک رقم استثنایی در حساب‌های درآمد یا هزینه‌های غیر عملیاتی حسب مورد منعکس شده و به صورت حساب سود و زیان دوره منتقل می‌گردد لیکن دارایی استهلاک‌پذیری که کل ارزش آن مستهلک شده و خالص ارزش دفتری آن برابر با ارزش اسقاط آن رسیده حتی اگر این ارزش یک واحد پولی باشد ولی همچنان در جریان عادی فعالیت‌ها مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد در دفاتر باقی خواهد ماند.

- آن دسته از دارایی های استهلاک پذیر که برای بکارگیری آنها در فرآیند عملیات، مستلزم انجام هزینه یا طی زمان یا فراهم شدن سایر شرایط است مشمول استهلاک نمی گردند و دارایی هایی که به بهره برداری رسیده و سپس بهره برداری از آن متوقف شده براساس قوانین و یا دستورالعمل های خاص موسسه ضریبی از نرخهای استهلاک را که در طول دوره توقف دریافت می نمایند و پس از بهره برداری عملیاتی به نرخ ذیل عمل می گردد.

استهلاک انباشته دوره توقف – بهای تمام شده دارایی = هزینه استهلاک

عمر مفید براساس کل مدت قرارداد ماده 151 قانون مالیات

نحوه محاسبه استهلاک تعمیرات اساسی دارایی ها:

الف- سرفصل های ابزار و لوازم فنی و آزمایشگاهی و اثاثیه و منصوبات افزایش ظرفیت تلقی گردیده و در روش مستقیم به شرح فرمول ذیل محاسبه می گردد:

مبلغ تعمیرات اساسی = هزینه استهلاک تعمیرات اساسی و یا افزایش ظرفیت یا بهبود کیفیت

عمر مفید باقی مانده دارایی اصلی

ب- سرفصل های ساختمان و مستحدثات، وسایط نقلیه، تجهیزات فرآیند تولید و ماشین آلات افزایش عمر مفید تلقی گردیده و به روش های ذیل محاسبه می گردد.

روش مستقیم:

مبلغ تعمیرات اساسی = هزینه استهلاک تعمیرات اساسی و افزایش عمر مفید

عمر مفید براساس کل مدت مقرر در جدول ماده 151 ق.م.م

نرخ و مدت مقرر در ماده 151 × مبلغ تعمیرات اساسی = هزینه استهلاک تعمیرات اساسی (افزایش عمر مفید)

بهای تمام شده اموال، ماشین آلات و تجهیزات بعنوان دارایی استهلاک پذیر طی عمر مفید خود به روش سیستماتیک مستهلک شود. روش استهلاک مورد استفاده باید منعکس کننده الگوی مصرف منافع اقتصادی دارایی توسط موسسه می باشد.

- استهلاک انباشته استهلاکی است که از زمان تحصیل دارایی هر ساله به هزینه منظور گردیده است را نشان می دهد .
- در صورت فروش و یا از دست رفتن دارایی مانده استهلاک انباشته و ارزش تاریخی دارایی هم زمان از حسابها حذف و سود و زیان حاصل

بدهی ها دارای مشخصه ادعا یا حقوق اشخاص ثالث نسبت به موسسه می باشد که در نتیجه ایجاد یا تحصیل یک دارایی مشخص باشد.

بدهی ها در زمان تحقق در حسابها ثبت می شود و با توجه به تنوع نحوه ایجاد بدهی ثبت هریک از انواع بدهی ها در سرفصل و تعریف حسابها جداگانه ثبت خواهد شد .

- بدهی های جاری تعهداتی است که انتظار می رود طی چرخه عملیاتی معمول یا ظرف یکسال از تاریخ ترازنامه، هرکدام کوتاه تر است ، تسویه شود. بدهی های عندالمطالبه و بدهی های بلندمدتی که انتظار رود بر مبنای شرایط قرارداد مربوط ظرف یکسال از تاریخ ترازنامه به این حال تبدیل شود در بدهی های جاری طبقه بندی می گردند.
- آن دسته از بدهی ها و نیز حصه ایی از بدهی های بلند مدت از قبیل تسهیلات مالی بانکی و غیربانکی، بدهی های تجاری، بدهی مالیاتی و پیش دریافت از مشتریان که انتظار رود ظرف یکسال از تاریخ ترازنامه تسویه گردند از مصادیق بدهی های جاری می باشد.
- **بدهی های شبه تجاری:** به آن دسته از بدهی ها اطلاق می شود که ایجاد آنان ناشی از فعالیت های عملیاتی است و فعالیت های تجاری، فعالیت هایی است که انجام آنها بر اقلام سود (زیان) تاثیر گذاشته و سود (زیان) موسسه از این فعالیت ها منتج می شود.
- سایر بدهی ها:** به آن دسته از بدهی هایی اطلاق می شود که ایجاد آن ناشی از فعالیت هایی غیرتجاری بوده و حسب مورد رویداد فعالیت بر اقلام ترازنامه ایی تاثیر بگذارد. (داراییهای سرمایه ای).

اسناد معتبر شبه تجاری تعهدآور (ریالی یا ارزی) که در مقابل فعالیت های تجاری به ذینفعان ارائه شده است و موسسه بر مبنای آنها مبالغی مشخص را در زمانهای سر رسید در طی سال جاری و یا حداکثر سال آتی می بایست پرداخت نماید. آن قسمت از اسناد پرداختنی بلند مدت که سر رسید آنها سال آتی است به این سر فصل منتقل می شود.

اسناد ارزی در تاریخ ترازنامه تسعیر شده حسب مورد در سود(زیان) غیرعملیاتی یا مخارج تامین مالی در حساب عملکرد سال مورد گزارش انعکاس می یابد. تعهدات ارزی به ارزش ریالی در ترازنامه و در یادداشت ها همراه صورتهای مالی نوع ارز و سر رسید آنها به تفکیک گزارش می شود .

حسابهای پرداختنی شبه تجاری تعهدات تجاری ناشی از فعالیت های عملیاتی است که در مقابل آن استفاده معتبر تجاری به سر رسیده خاص به ذینفع ارائه نشده ولی انتظار می رود طی سال مالی واریز و پرداخت گردد.

سایر حساب‌ها و اسناد پرداختنی شامل بدهی‌ها و تعهدات کوتاه مدت ناشی از ساخت و یا تحصیل داراییهای سرمایه‌ای (دارایی‌های ثابت) و همچنین سایر بدهی‌هایی است که بر اساس رویه‌های تعریف شده قابل طبقه‌بندی در سرفصل حساب‌های پرداختنی شبه تجاری نمی‌باشد.

نکته: با توجه به اینکه در زمان خرید کالا عملیات تسجیل صورت پذیرفته است و بر اساس قانون تعهد مازاد از اعتبار امکان پذیر نمی‌باشد. به همین دلیل در زمان رسید انبار از **حساب کنترل خرید کالا** و در زمان دریافت خدمات از **حساب کنترل خدمات** استفاده میشود. شایان ذکر است مانده این حساب‌ها در پایان سال به حساب‌های پرداختنی بسته می‌شود.

تعدیلات سنواتی:

تعدیلات سنواتی یعنی اقلام مربوط به سنوات قبل که در تعدیل مانده سود (زیان) انباشته ابتدای دوره منظور می‌گردد، به اقلامی محدود می‌شود که از تغییر در «رویه حسابداری» و «اصلاح اشتباه» ناشی گردد.

تعدیلات سنواتی، اصلاحات تکرارشونده معمول و تعدیل برآوردهای انجام شده در سنوات قبل را شامل نمی‌شود. نظیر برگشت از درآمد و تخفیفات مبطوع به قرائت دوره قرائت سال قبل، قبوض مصرفی گاز، برق، تلفن و آب که دائماً بخشی از آن مربوط به روزهای دوره قبل می‌باشد.

لازم به ذکر است شرط اصلی در تعیین تعدیلات سنواتی، سطح اهمیت و اینکه تعدیل رخداده مربوط به بیش از یک دوره مالی قبل (خصوصاً برگشت از درآمدها) باشد.

این حساب‌ها برای ثبت افتتاحیه حساب‌ها در اولین سال اجرای حسابداری تعهدی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تعدیلات سنواتی به منظور نشان دادن آثار تعدیلات ناشی از تغییر در رویه‌های حسابداری یا اشتباه حسابداری در دوره‌های مالی قبل که نتایج ناشی از آن مستقیماً بر روی فعالیت‌های سال جاری تأثیر ندارد.

ثبت درآمد‌ها و هزینه‌های با اهمیت سنوات مالی قبل و اصلاح اشتباهات عمده مربوط به دوره‌های مالی گذشته از جمله اشتباه در ارزیابی موجودیها — اموال — مطالبات — یا بدهی‌ها و

اندوخته تجدید ارزیابی دارایی‌ها :

این حساب‌ها به منظور نشان دادن مازاد ایجاد شده ناشی از تجدید ارزیابی‌ها می‌باشد.

ثبت مبلغ مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت (مابه تفاوت بهای تمام شده و مبلغ ارزیابی شده)

شرایط تجدید ارزیابی دارایی‌ها با توجه به استاندارد حسابداری شماره 11 (استاندارد دارایی‌های ثابت) به شرح ذیل می‌باشد:

تناوب تجدید ارزیابی به تغییرات ارزش منصفانه دارایی‌های تجدید ارزیابی شده بستگی دارد. چنانچه ارزش منصفانه دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، تفاوت با اهمیتی با مبلغ دفتری آن داشته باشد، تجدید ارزیابی بعدی ضرورت دارد. به موجب این استاندارد در شرایط کنونی این تفاوت معمولاً در دوره تناوب 3 یا 5 ساله ایجاد می‌شود.

بند 34 استاندارد: هرگاه یک قلم از دارایی‌های ثابت مشهود تجدید ارزیابی شود، تجدید ارزیابی تمام اقلام طبقه‌ای که دارایی مزبور به آن تعلق دارد، الزامی است.

بند 35 استاندارد: یک طبقه دارایی ثابت مشهود، به گروهی از دارایی های با ماهیت و کاربرد مشابه در عملیات واحد تجاری اطلاق می گردد. نمونه هایی از طبقات دارایی های ثابت مشهود به شرح زیر است:

1. زمین،
2. ساختمان،
3. ماشین آلات و تجهیزات،
4. کشتی،
5. هواپیما،
6. وسایل نقلیه،
7. اثاثه و منصوبات، و
8. تاسیسات.

بند 36 استاندارد: تجدید ارزیابی همزمان اقلام یک طبقه دارایی ثابت مشهود، به آن دلیل ضرورت دارد که از ارزیابی اختیاری دارایی ها و گزارش آنها در صورتهای مالی که منجر به اختلاط بهای تمام شده تاریخی و ارزشهای منصفانه در تاریخهای متفاوت می شود، اجتناب گردد. با این حال، یک طبقه از دارایی ها را به شرطی می توان بطور چرخشی تجدید ارزیابی کرد که تجدید ارزیابی آن طبقه از دارایی ها طی یک دوره کوتاه کامل و به روز شود.

مشخصات ارزیاب

بند 37 استاندارد :

تجدید ارزیابی دارایی های ثابت مشهود، باید توسط ارزیابان مستقل و دارای صلاحیت حرفه ای، انجام شود.

بند 38 استاندارد :

از آنجا که مبالغ دفتری دارایی های ثابت مشهودی که به مبلغ تجدید ارزیابی در ترازنامه نمایش می یابد، مبتنی بر معاملات واقعی واحد تجاری نیست، اعتبار صورتهای مالی به این امر بستگی دارد که ارزیاب مربوط تا چه حد در زمینه ارزیابی طبقه دارایی ثابت مشهود مورد نظر دارای صلاحیت و تجربه است. بدین لحاظ این استاندارد مقرر می دارد که ارزیابی دارایی ها توسط ارزیابان مستقل و دارای صلاحیت حرفه ای انجام شود. با این حال و باتوجه به اینکه معتبر بودن نتایج ارزیابی مدنظر است، چنانچه واحد تجاری ارزیابان با صلاحیتی در استخدام خود داشته باشد، استفاده از این ارزیابان به شرط آنکه نتایج کار آنها مورد تایید ارزیابان مستقل قرار گیرد بلامانع خواهد بود.

مازاد تجدید ارزیابی

بند 39 استاندارد :

افزایش مبلغ دفتری یک دارایی ثابت مشهود در نتیجه تجدید ارزیابی آن (درآمد غیر عملیاتی تحقق نیافته ناشی از تجدید ارزیابی) مستقیماً تحت عنوان مازاد تجدید ارزیابی ثبت و در ترازنامه به عنوان بخشی از حقوق صاحبان سرمایه طبقه بندی می شود و در صورت سود و زیان جامع انعکاس می یابد. هرگاه افزایش مزبور عکس یک کاهش قبلی ناشی از تجدید ارزیابی باشد که به عنوان هزینه شناسایی گردیده است، در این صورت، این افزایش تا میزان هزینه قبلی شناسایی شده در رابطه با همان دارایی باید به عنوان درآمد به سود و زیان دوره منظور شود.

بند 40 استاندارد :

کاهش مبلغ دفتری یک دارایی ثابت مشهود در نتیجه تجدید ارزیابی آن به عنوان هزینه شناسایی می شود. هرگاه کاهش مزبور عکس یک افزایش قبلی ناشی از تجدید ارزیابی باشد که به حساب مازاد تجدید ارزیابی منظور شده است، در این صورت، این کاهش باید تا میزان مازاد تجدید ارزیابی مربوط به همان دارایی به بدهکار حساب مازاد تجدید ارزیابی منظور گردد و در صورت سود و زیان جامع انعکاس یابد و باقیمانده به عنوان هزینه شناسایی شود.

بند 41 استاندارد :

مازاد تجدید ارزیابی منعکس شده در سرفصل حقوق صاحبان سرمایه، به استثنای مواردی که نحوه عمل حسابداری آن به موجب قانون مشخص شده است، باید در زمان برکناری یا واگذاری دارایی مربوط یا به موازات استفاده از آن توسط واحد تجاری، مستقیماً به حساب سود (زیان) انباشته منظور شود.

بند 42 استاندارد :

مازاد تجدید ارزیابی به عنوان یک درآمد غیر عملیاتی تحقق نیافته در سرفصل حقوق صاحبان سرمایه منعکس می گردد. از آنجا که مازاد مزبور درآمد تحقق نیافته است، لذا افزایش سرمایه به طور مستقیم، از محل آن مجاز نیست، مگر در مواردی که به موجب قانون تجویز شده باشد. در مواردی که مازاد تجدید ارزیابی به موازات استفاده از دارایی توسط واحد تجاری به حساب سود (زیان) انباشته منظور می شود، مبلغ مازاد قابل انتقال معادل تفاوت بین استهلاک مبتنی بر مبلغ تجدید ارزیابی دارایی و استهلاک مبتنی بر بهای تمام شده تاریخی آن است.

طبق استاندارد درآمد عملیاتی :

درآمد عبارت است از افزایش در خالص دارایی ها^۱. مفهوم درآمد، هر دو گروه "درآمد عملیاتی" و "درآمد غیر عملیاتی" را در برمی گیرد. درآمد عملیاتی عبارت از درآمدی است که از فعالیتهای اصلی و مستمر واحد تجاری حاصل می گردد و با عناوین مختلفی از قبیل فروش، حق الزحمه، سود تضمین شده، سود سهام و حق امتیاز مورد اشاره قرار می گیرد.

اندازه‌گیری درآمد عملیاتی:

بند 10 استاندارد : درآمد عملیاتی باید به ارزش منصفانه مابه‌ازای دریافتی یا دریافتنی اندازه‌گیری شود.

بند 11 استاندارد: مبلغ درآمد عملیاتی حاصل از یک معامله معمولاً طبق توافقی که بین واحد تجاری و خریدار یا استفاده‌کننده از دارایی به عمل می‌آید، تعیین می‌شود. این مبلغ به ارزش منصفانه مابه‌ازای دریافتی و دریافتنی با احتساب تخفیفات تجاری اندازه‌گیری می‌شود.

بند 21 استاندارد: هرگاه ماحصل معامله‌ای را که متضمن ارائه خدمات است بتوان به‌گونه‌ای اتکاپذیر برآورد کرد، درآمد عملیاتی مربوط باید با توجه به میزان تکمیل آن معامله شناسایی شود. ماحصل معامله، زمانی به‌گونه‌ای اتکاپذیر قابل برآورد است که همه شرایط زیر احراز شده باشد:

الف. جریان منافع اقتصادی مرتبط با معامله به درون واحد تجاری محتمل باشد.

ب. مبلغ درآمد عملیاتی را بتوان به‌گونه‌ای اتکاپذیر اندازه‌گیری کرد.

ج. میزان تکمیل معامله به‌گونه‌ای اتکاپذیر قابل اندازه‌گیری باشد .

د. مخارجی که در ارتباط با ارائه خدمات تحمل شده یا خواهد شد، به‌گونه‌ای اتکاپذیر قابل اندازه‌گیری باشد .

کمک های نقدی و غیر نقدی :

سرمایه اهدایی: سرمایه اهدایی به کمکهای بلاعوض اشخاص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود که در قالب کالا یا خدمات و یا دارایی‌های غیرجاری و یا تقبل تأمین مالی مخارج ایجاد، توسعه و یا اصلاح دارایی‌های غیرجاری و بدون درخواست مابه‌ازای به شرکت اعطاء می‌شود در حساب‌ها منعکس می‌گردد.

طرح‌های بازسازی که از محل ردیفهای خاص دولت بصورت بلاعوض در اختیار موسسه گذاشته می‌شود، مانند طرح‌های بازسازی مناطق جنگی.

کمک‌های بلاعوض مردمی و نهادها به نسبت ورود منابع مالی در هر دوره مستقیماً تحت همین سرفصل در حساب‌ها منعکس می‌گردد. نظیر کمک‌های نهاد رهبری و نهاد

ریاست جمهوری که برای تسریع در اجرای طرح

(نه جبران زیانهای عملیاتی) پرداخت می‌گردد.

نحوه شناخت کمکهای بلاعوض در صورت احراز شرایط ذیل شناسایی می‌شود.

جریان اقتصادی آتی مرتبط با کمک بلاعوض به درون واحد تجاری یا کاهش جریان خروجی منافع اقتصادی آتی از واحد تجاری متحمل باشد.

مبلغ کمک بلاعوض به‌گونه‌ای اتکاپذیر قابل اندازه‌گیری باشد.

مخارج مرتبط با کمک بلاعوض دریافتی به‌گونه‌ای اتکاپذیر قابل اندازه‌گیری باشد.

اطمینان معقولی در رابطه با اجرای شرایط مربوط به مصرف کمک بلاعوض وجود داشته باشد.

سرمایه اهدائی تا زمان حذف یا کناره گذاری دارایی های بلندمدت همبسته بوده و قابل تقسیم یا تبدیل نخواهد بود.

کمکهای غیر نقدی که از طرف مردم یا نهادهای دیگری به صورت بلاعوض (انتقال منابع و تعهدات یک جانبه) در اختیار موسسه قرار می گیرد نیز به ارزش روز در زمان تحصیل برآوردوارزش گذاری شده و تحت همین سر فصل در حساب های ثبت و طبقه بندی می گردد.

توضیح اینکه: درمبادلاتی که پول و تعهد پول رد و بدل نمی شود. دارایی های تحصیل شده معمولا به ارزش منصفانه دارایی دریافتی ثبت می شود.

کمکهایی که بر اساس قرار دادهای خاص با شرایط تحت پوشش قرار گرفتن مناطق جدید به عهده طرف قرار داد گذاشته شده است. به نسبت انجام تعهد مستقیما درحساب سرمایه اهدایی منظورمی شود.

کمکهای غیر نقدی که شرطی جهت ثبت آن در سرمایه اهدایی وجود دارد.پس از تحقق شرط و براساس ارزش منصفانه آن در دارایی ها ثبت می شود.

2- کمک هایی از قبیل بخشودگی اصل و سود تضمینی شده تسهیلات دریافتی ، معافیت های گمرکی اعطایی یا تامین غیرمستقیم مابه التفاوت ما به ازاء ریالی ارز تخصیص به واحدهای تجاری طبق بودجه و موافقتنامه های مربوطه از سوی دولت اعطا می گردد در این حساب ثبت و طبقه بندی می شود.

- در مواردی که کمک بلاعوض به منظور جبران زیان ، هزینه ها یا کاهش درآمد واحد تجاری یا پیش بینی قبلی یا برای حمایت مالی واحد تجاری در شرایط اضطراری و جبران مخارج تحمل شده قبلی آن اعطاء می شود، اینگونه کمک های بلاعوض را باید درحساب خالص دارایی های دوره ای که در آن دوره می باشد شناسایی گردد.

درصورت عدم تصریح نحوه حسابداری درقوانین آمره، هرگاه کمک بلاعوض به منظور تامین مخارج ایجاد یا تحصیل دارایی های غیر جاری اعطاگردد این کمکها به موازات ایفای تعهدات مستتر در کمک بلاعوض که عموما متناسب با عمر مفید اقتصادی دارایی مربوطه است درصورت درآمد و هزینه شناسایی کرد.

هزینه های عملیاتی :

هزینه به مبالغی گفته می شود که برای کسب درآمد پرداخت می شود. به عبارت دیگر اگر موسسه ای فعالیتش در جهت ارائه خدمات به موسسات و یا اشخاص دیگر است ، پرداخت هایی که در راه ارائه خدمات متحمل می شود را هزینه می گویند .

به طور کلی ، رقمی را می توان هزینه جاری یک دوره مالی در یک موسسه به حساب آورد که اولاً در ارتباط با درآمد همان دوره باشد ، ثانيا موجب کاهش در خالص دارایی های دوره مالی و در نهایت صاحب یا صاحبان موسسه شود. نکته بسیار مهم در ارتباط با هزینه اینست که هزینه های هر دوره باید از درآمدهای همان دوره کسر گردد و این در واقع براساس یکی از مهمترین اصول حسابداری یعنی اصل وضع هزینه های یک دوره از درآمد همان دوره می باشد و مفهوم آن اینست که به عنوان مثال اگر هزینه اجاره ساختمان در پایان دوره مالی پرداخت نگردید ، نباید به عنوان هزینه در دوره آتی به حساب گرفته شود ، بلکه باید از درآمد همین دوره مالی کسر گردد.

نکته: بر اساس حسابداری تعهدی مصرف هزینه می باشد اما در مبنای نقدی پرداخت هزینه میباشد به همین دلیل خرید دارو در حسابداری نقدی در زمان پرداخت بعنوان هزینه منظور می گردد اما در حسابداری تعهدی خرید دارو بعنوان موجودی کالا و حواله انبار مبنای شناسایی هزینه دوره می باشد.

درآمد و هزینه های غیر عملیاتی :

هر گونه درآمد و هزینه ای که در جریان اهداف موسسه نباشد بعنوان درآمد و هزینه غیر عملیاتی منظور می گردد.

فصل دوم

حسابداری عملیات جاری

به هنگام ابلاغ بودجه (عمومی / اختصاصی) یا تبادل موافقتنامه:

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
900201	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های بودجه ای	اعتبار	اعتبار مصوب		*				***	
900101	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های بودجه ای	دستگاه اجرایی	دستگاه اجرایی		*				***	

به هنگام تخصیص اعتبار:

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
900401	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های بودجه ای	تخصیص اعتبار	تخصیص اعتبار		*				***	
900201	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های بودجه ای	اعتبار	اعتبار مصوب		*				***	

دریافت اعتبار از خزانه:

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
100101	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک اعتبارات	*	*				***	
660101	درآمدهای عملیاتی	کمکهای دریافتی / اعتبارات	اعتبارات دریافتی از ستاد	اعتبارات	*	*					***
670103	درآمدهای عملیاتی	کنترل درآمدها	کنترل درآمد ارسالی/وصولی	درآمد ارسالی به خزانه	*	*				***	
110201	دارایی های جاری	وجوه بانکی غیر قابل برداشت	خزانه تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	خزانه تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	*	*				***	
تفصیل 1 : حساب بانکی مورد استفاده جهت دریافت اعتبارات											

تأمین اعتبار بابت پرداخت تنخواہ بہ کارپرداز:

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
					1	2	3
912001	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	تامین اعتبار	تامین اعتبار		*	
912101	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	ذخیره تامین اعتبار	ذخیره تامین اعتبار		*	
107001	دارایی های جاری	موجودی نقد	تنخواه گردان	تنخواه گردان اعتبارات		*	*
					تفصیل 1 : کارپرداز		
100101	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک اعتبارات		*	*
					تفصیل 1 : حساب بانکی مورد استفاده جهت واگذاری وجه تنخواه		

خرید ملزومات توسط کارپرداز (از محل تنخواہ گردان پرداخت): (سند به صورت خودکار صادر می گردد)

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار	1	2	3	
160201	دارایی های جاری	موجودی کالا	سایر موجودی ها	موجودی ملزومات اداری	*	*	
	تفصیل 1 : انبار						
380199	بدهی های جاری	کنترل خرید کالا	کنترل خرید کالا/ اقلام مصرفی	کنترل خرید اقلام مصرفی / سایر موجودی ها	*	*	
	تفصیل 1 : فروشنده/تامین کننده						

تسویه حساب خرید کالا و پرداخت وجه به فروشنده :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
912001	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	تامین اعتبار	تامین اعتبار		*				***	
912101	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	ذخیره تامین اعتبار	ذخیره تامین اعتبار		*				***	
380199	بدهی های جاری	کنترل خرید کالا	کنترل خرید کالا/اقلام مصرفی	کنترل خرید اqlام مصرفی/ سایر موجودی ها	*	*				***	
107001	دارایی های جاری	موجودی نقد	تنخواه گردان	تنخواه گردان اعتبارات	*	*				***	
912101	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	ذخیره تامین اعتبار	ذخیره تامین اعتبار		*				***	
912001	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	تامین اعتبار	تامین اعتبار		*				***	

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
107001	دارایی های جاری	موجودی نقد	تنخواه گردان	تنخواه گردان اعتبارات	*	*				***	
100101	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک اعتبارات	*	*				***	

رسید تحویل مستقیم اقلام مصرفی : (سند به صورت خودکار صادر می گردد)

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
					1	2	3
160201	دارایی های جاری	موجودی کالا	سایر موجودی ها	موجودی ملزومات اداری	*	*	
					تفصیل 1 : انبار		
380199	بدهی های جاری	کنترل خرید کالا	کنترل خرید کالا/اقلام مصرفی	کنترل خرید اقلام مصرفی/ سایر موجودی ها	*	*	
					تفصیل 1 : فروشنده/تامین کننده		
721106	هزینه های عملیاتی	استفاده از کالا و خدمات	مواد و لوازم مصرف شدنی	کاغذ،مقوا و لوازم التحریر	*	*	
160201	دارایی های جاری	موجودی کالا	سایر موجودی ها	موجودی ملزومات اداری	*	*	
					تفصیل 1 : انبار		

حواله توزیع و مصرف برای اقلام مصرفی: (سند به صورت خودکار صادر می گردد)

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
721106	هزینه های عملیاتی	استفاده از کالا و خدمات	مواد و لوازم مصرف شدنی	کاغذ،مقوا و لوازم التحریر		*		*		***	
160201	دارایی های جاری	موجودی کالا	سایر موجودی ها	موجودی ملزومات اداری	*	*				***	
					تفصیل 1 : انبار						

تأمين اعتبار جهت خريد اقلام غير مصرفي (اموال):

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
					1	2	3
912001	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	تأمین اعتبار	تأمین اعتبار		*	
912101	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	ذخیره تأمین اعتبار	ذخیره تأمین اعتبار		*	

خرید اقلام غیر مصرفی (اموال): (سند به صورت خودکار صادر می گردد)

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
مركز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار	1	2	3	
209801	دارایی های غیر جاری	دارایی های ثابت مشهود	سایر دارایی ها	اموال موجود در انبار	*	*	
				تفصیل 1 : انبار			
380203	بدهی های جاری	کنترل خرید کالا	کالا/اقلام سرمایه ای	کنترل خرید اقلام سرمایه ای / اثاثیه و منصوبات	*	*	
				تفصیل 1 : فروشنده/تامین کننده			

تحويل اموال به انبار اموال اسقاط شده (با فرض اتمام عمر مفيد اموال) :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصيل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
161001	دارایی‌های جاری	موجودی کالا	انبار اموال	انبار اموال اسقاط شده	*	*				***	
					تفصيل 1 : انبار						
290901	دارایی‌های غير جاری	استهلاک انباشته دارایی ها	استهلاک انباشته اثاثیه و منصوبات	استهلاک انباشته ميز و صندلی و مبلمان	*	*				***	
200901	دارایی‌های غير جاری	دارایی‌های ثابت مشهود	اثاثه و منصوبات	ميز و صندلی و مبلمان	*	*				***	

فروش اموال اسقاط شده (با فرض سود) :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصيل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
110101	دارایی‌های جاری	وجوه بانکی غير قابل برداشت	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	*	*				***	
					تفصيل 1 : حساب بانکی تمرکز وجوه درآمدی						
161001	دارایی‌های جاری	موجودی کالا	انبار اموال	انبار اموال اسقاط شده	*	*				***	
					تفصيل 1 : انبار						
800401	درآمد های و هزینه های غير عملیاتی	درآمدها (هزینه های) غير عملیاتی	درآمد (زیان) ناشی از فروش دارایی های راکد	سود و زیان ناشی از فروش دارایی ها	*	*				***	

انعقاد قرارداد خدماتی :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
940901	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های انتظامی بستانکار	کنترل قراردادها	کنترل قراردادهای پیمانکاران	*	*		*		***	
					تفصیل 1 : شرکت طرف قرارداد						
950901	حساب های بودجه ای و کنترلی	طرف حساب های انتظامی بستانکار	کنترل قراردادها	کنترل قراردادهای پیمانکاران	*	*		*			***
					تفصیل 1 : مسئول نگهداری قراردادها						

دریافت صورت وضعیت قرارداد خدماتی و شناسایی هزینه :

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
					1	2	3
912001	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت / پرداخت	تأمین اعتبار	تأمین اعتبار		*	
912101	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت / پرداخت	ذخیره تأمین اعتبار	ذخیره تأمین اعتبار		*	
950901	حساب‌های بودجه‌ای و کنترلی	طرف حساب‌های انتظامی بستانکار	طرف حساب کنترل قراردادهای	کنترل قراردادهای پیمانکاران		*	*
					تفصیل 1 : مسئول نگهداری قراردادها		
940901	حساب‌های بودجه‌ای و کنترلی	حساب‌های انتظامی بستانکار	کنترل قراردادهای	کنترل قراردادهای پیمانکاران		*	*
					تفصیل 1 : شرکت طرف قرارداد		

721305	هزینه های عملیاتی	استفاده از کالا و خدمات	حق الزحمه انجام خدمات قراردادی	حق الزحمه خدمات انجام حقوقی							
کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3	مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
309902	بدهی های جاری	حساب ها و اسناد پرداختنی شبه تجاری	کنترل خرید	خرید خدمات	*	*					***
					تفصیل 1 : شرکت طرف قرارداد						
309902	بدهی های جاری	حساب ها و اسناد پرداختنی شبه تجاری	کنترل خرید	خرید خدمات	*	*					***
					تفصیل 1 : شرکت طرف قرارداد						
310204	بدهی های جاری	سایر حساب ها و اسناد پرداختنی	حساب های پرداختنی غیر تجاری	اداره امور مالیاتی - مالیات پیمانکاران و اشخاص	*	*					***
					تفصیل 1 : اداره امور مالیاتی						
310206	بدهی های جاری	سایر حساب ها و اسناد پرداختنی	حساب های پرداختنی غیر تجاری	سازمان تامین اجتماعی - بیمه پیمانکاران و اشخاص	*	*					***
					تفصیل 1 : سازمان تامین اجتماعی						
340101	بدهی های جاری	سپرده های دریافتی	سپرده و ودایع دریافتی	سپرده حسن انجام کار	*	*			*		***
					تفصیل 1 : شرکت طرف قرارداد						
310201	بدهی های جاری	سایر حساب ها و اسناد پرداختنی	حساب های پرداختنی غیر تجاری	پیمانکاران خدمات پروژه های جاری	*	*					***
					تفصیل 1 : شرکت طرف قرارداد						

پرداخت صورت وضعیت قرارداد خدماتی:

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
100105	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک وجوه سپرده	*	*				***	
تفصیل 1: حساب بانکی مورد استفاده جهت دریافت سپرده											
310206	بدهی های جاری	سایر حساب ها و اسناد پرداختنی	حساب های پرداختنی غیر تجاری	سازمان تامین اجتماعی - بیمه پیمانکاران و اشخاص	*	*				***	
تفصیل 1: سازمان تامین اجتماعی											
310204	بدهی های جاری	سایر حساب ها و اسناد پرداختنی	حساب های پرداختنی غیر تجاری	اداره امور مالیاتی - مالیات پیمانکاران و اشخاص	*	*				***	
تفصیل 1: اداره امور مالیاتی											
310201	بدهی های جاری	سایر حساب ها و اسناد پرداختنی	حساب های پرداختنی غیر تجاری	پیمانکاران خدمات پروژه های جاری	*	*				***	
تفصیل 1: شرکت طرف قرارداد											
100101	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک اعتبارات	*	*					***
تفصیل 1: حساب بانکی مورد استفاده جهت پرداخت صورت وضعیت											

کد حساب	سرفصل حساب							تفصیل	مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3					
912101	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	ذخیره تامین اعتبار	ذخیره تامین اعتبار		*					***	
912001	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	تامین اعتبار	تامین اعتبار		*					***	

به هنگام واگذاری پیش پرداخت به اشخاص ذینفع با رعایت مقررات و ضوابط قانونی:

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
912001	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	تامین اعتبار	تامین اعتبار	*					***	
912101	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت/پرداخت	ذخیره تامین اعتبار	ذخیره تامین اعتبار	*						***
180109	دارایی های جاری	علی الحساب ها و پیش پرداخت ها	پیش پرداخت خرید کالا و خدمات	پیش پرداخت خرید اقلام سرمایه ای	*	*			*	***	
											تفصیل 1: شرکت طرف قرارداد
100101	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک اعتبارات	*	*					***
											تفصیل 1: حساب بانکی مورد استفاده جهت پرداخت صورت وضعیت
970105	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	طرف حساب های انتظامی بستانکار	طرف حساب اسناد تضمینی عهده دیگران	طرف حساب ضمانت نامه پیش پرداخت	*	*			*	***	
											تفصیل 1: شرکت طرف قرارداد
960105	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب های انتظامی بستانکار	اسناد تضمینی عهده دیگران	ضمانت نامه پیش پرداخت	*	*			*		***
											تفصیل 1: شرکت طرف قرارداد

بدیهی است به هنگام مستهلک نمودن پیش پرداخت، حساب انتظامی فوق و طرف حساب آن کاهش می یابد.

- ثبت های مستهلک شدن پیش پرداخت
- ثبت های تعدیلات سنواتی ناشی از اصلاح اشتباهات سنوات قبل و تغییر در رویه های حسابداری
- ثبت شناسایی ذخیره پاداش پایان خدمت در پایان سال
- تعریف پیش پرداخت : پرداختی که از محل اعتبارات مربوطه بر اساس احکام و قراردادها بر طبق تشخیص رئیس موسسه یا مقامات مجاز از طرف ایشان پیش از انجام تعهدات صورت می گیرد.
- تعریف علی الحساب : عبارت است از پرداختی که به منظور ادای قسمتی از تعهد صورت می گیرد.

ثبت های حقوق و دستمزد کارکنان
دریافت اعتبار حقوق کارکنان :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل	مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین					
900401	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های بودجه ای	تخصیص اعتبار	تخصیص اعتبار	1	2	3		
						*			
900201	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های بودجه ای	اعتبار	اعتبار مصوب		*			***
910101	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های انتظامی دریافت / پرداخت	درخواست وجه	درخواست وجه		*			***
910401	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های انتظامی دریافت / پرداخت	کنترل تخصیص اعتبار	کنترل تخصیص		*			***
156009	دارایی های جاری	سایر حساب ها و اسناد دریافتنی	سایر حساب های دریافتنی	اعتبار حقوق و دستمزد کارکنان	*	*			***
					تفصیل 1 : کارکنان				
660105	درآمدهای عملیاتی	کمک های دریافتی/ اعتبارات	اعتبارات دریافتی از دولت	حقوق		*			***

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
310205	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	حسابهای پرداختنی غیر تجاری	سازمان تامین اجتماعی - بیمه کارکنان	*	*					***
					تفصیل 1: سازمان تامین اجتماعی						
310209	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	حسابهای پرداختنی غیر تجاری	سازمان بازنشستگی - بیمه بازنشستگی شاغلین	*	*					***
					تفصیل 1: صندوق بازنشستگی						
310207	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	حسابهای پرداختنی غیر تجاری	سازمان خدمات درمانی - بیمه کارکنان	*	*					***
					تفصیل 1: سازمان بیمه خدمات درمانی						
310222	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	حسابهای پرداختنی غیر تجاری	سایر کسور حقوق شاغلین	*	*					***
					تفصیل 1: کارکنان						

❖ ثبت ریز هزینه های حقوق بر اساس احکام استخدای ، با استفاده از سرفصل های حساب کل 71 و 76 صورت می گیرد.

پرداخت خالص حقوق و سایر کسور حقوق:

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
100101	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک اعتبارات	*	*				***	
							تفصیل 1: حساب بانکی مورد استفاده جهت دریافت اعتبار حقوق و سایر کسور				
156009	دارایی های جاری	سایر حساب ها و اسناد دریافتنی	سایر حساب های دریافتنی	اعتبار حقوق و دستمزد کارکنان	*	*				***	
							تفصیل 1: کارکنان				
311001	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	مطالبات کارکنان	اعضای هیات علمی رسمی	*	*				***	
							تفصیل 1: کارکنان				
100101	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک اعتبارات	*	*				***	
							تفصیل 1: حساب بانکی مورد استفاده جهت پرداخت حقوق پرسنل				
910201	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های انتظامی دریافت / پرداخت	کنترل درخواست وجه	کنترل درخواست وجه	*					***	
910101	حساب های بودجه ای و کنترلی	حساب های انتظامی دریافت / پرداخت	درخواست وجه	درخواست وجه	*					***	
310203	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	حسابهای پرداختنی غیر تجاری	اداره امور مالیاتی – مالیات حقوق و سایر مزایا	*	*				***	
							تفصیل 1: اداره امور مالیاتی				

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل	مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین					
310205	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	حسابهای پرداختنی غیر تجاری	سازمان تامین اجتماعی - بیمه کارکنان	*	*		***	
					تفصیل 1 : سازمان تامین اجتماعی				
310209	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	حسابهای پرداختنی غیر تجاری	سازمان بازنشستگی - بیمه بازنشستگی شاغلین	*	*		***	
					تفصیل 1 : صندوق بازنشستگی				
310207	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	حسابهای پرداختنی غیر تجاری	سازمان خدمات درمانی - بیمه کارکنان	*	*		***	
					تفصیل 1 : سازمان بیمه خدمات درمانی				
156009	دارایی های جاری	سایر حساب ها و اسناد دریافتنی	سایر حساب های دریافتنی	اعتبار حقوق و دستمزد کارکنان	*	*		***	
					تفصیل 1 : کارکنان				
310222	بدهی های جاری	سایر حسابها و اسناد پرداختنی	حسابهای پرداختنی غیر تجاری	سایر کسور حقوق شاغلین	*	*		***	
					تفصیل 1 : کارکنان				
100101	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک اعتبارات	*	*		***	
					تفصیل 1 : حساب بانکی مورد استفاده جهت پرداخت سایر کسور حقوق				
912101	حساب های کنترلی و بودجه ای	حساب های انتظامی دریافت /پرداخت	ذخیره تامین اعتبار	ذخیره تامین اعتبار	*			***	
912001	حساب های کنترلی و بودجه ای	حساب های انتظامی دریافت /پرداخت	تامین اعتبار	تامین اعتبار	*			***	

ضبط سپرده به نفع واحد:

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
110101	دارایی های جاری	وجوه بانکی غیرقابل برداشت	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	*	*				***	
					تفصیل 1 : حساب بانکی تمرکز وجوه درآمد						
809901	درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی	درآمدها (هزینه های) غیر عملیاتی	سایر درآمدها و هزینه ها	خالص درآمد حاصل از ضبط سپرده ها	*					***	
340101	بدهی های جاری	سپرده های دریافتی	سپرده و ودایع دریافتی	سپرده حسن انجام کار	*	*			*	***	
					تفصیل 1 : شرکت طرف قرارداد						
100105	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک ها	بانک وجوه سپرده	*	*				***	
					تفصیل 1 : حساب بانکی مورد استفاده جهت دریافت سپرده						

دریافت کمک نقدی :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
100109	دارایی‌های جاری	موجودی نقدی	موجودی نزد بانک‌ها	بانک هدایای خاص	*	*				***	
	تفصیل 1: حساب بانکی جهت جمع آوری کمک های مردمی										
680101	درآمدهای عملیاتی	سایر کمک‌ها و هدایا	کمک‌های نقدی	هدایا و کمک‌های نقدی - سرمایه‌ای	*					***	

دریافت کمک غیر نقدی: (این ثبت به صورت خودکار و از قسمت مدیریت کالا و خدمات انجام می گیرد)

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
160201	دارایی‌های جاری	موجودی کالا	سایر موجودی‌ها	موجودی ملزومات اداری	*	*				***	
					تفصیل 1: انبار ملزومات						
680201	درآمدهای عملیاتی	سایر کمک‌ها و هدایا	کمک‌های غیرنقدی	هدایا و کمک‌های غیرنقدی-سرمایه‌ای	*					***	

(ب) مبلغ خدمات ارائه شده به بیمار برابر با ودیعه پرداختی باشد :

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
					1	2	3
330101	بدهی‌های جاری	پیش دریافتها	پیش دریافت ارائه خدمات	خدمات درمانی	*	*	
					تفصیل 1 : بیمار		
600299	درآمدهای عملیاتی	درآمدهای شبه تجاری بیمارستانها	درآمد ارائه خدمات درمانی بستری	سایر خدمات	*		***

ج) مبلغ خدمات ارائه شده به بیمار بیشتر از ودیعه پرداختی باشد:

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
بستانکار	بدهکار	پروژه	مرکز هزینه	1	2	3	
106001	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی صندوق	صندوق	*	*	
					تفصیل 1 : صندوق دار		
330101	بدهی های جاری	پیش دریافتها	پیش دریافت ارائه خدمات	خدمات درمانی	*	*	
					تفصیل 1 : بیمار		
600299	درآمدهای عملیاتی	درآمدهای شبه تجاری بیمارستانها	درآمد ارائه خدمات بستری	سایر خدمات	*	*	

واریز وجه از صندوق به بانک غیر قابل برداشت :

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
110101	دارایی های جاری	وجوه بانکی غیر قابل برداشت	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	*	*	
					تفصیل 1 : حساب تمرکز وجوه درآمد		
106001	دارایی های جاری	موجودی نقد	موجودی صندوق	صندوق	*	*	
					تفصیل 1 : صندوق دار		

ارسال صورتحساب به سازمان های بیمه ای طرف قرارداد :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
140201	دارایی‌های جاری	حساب ها و اسناد دریافتنی شبه تجاری	حساب‌های دریافتنی شبه تجاری	سازمان های بیمه ای طرف قرارداد	*	*				***	
					تفصیل 1 : سازمان بیمه ای طرف قرارداد						
600299	درآمدهای عملیاتی	درآمدهای شبه تجاری بیمارستانها	درآمد ارائه خدمات درمانی بستری	سایر خدمات	*	*				***	

اعلام کسور از طرف سازمان بیمه گر :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
650199	درآمدهای عملیاتی	برگشت درآمد و تخفیفات	برگشت از درآمد شبه تجاری بیمارستان ها	برگشت از درآمد بیمارستانها - سایر خدمات	*					***	
140201	دارایی های جاری	حسابها و اسناد دریافتنی شبه تجاری	حسابهای دریافتنی شبه تجاری	سازمان های بیمه ای طرف قرارداد	*	*					***
											تفصیل 1 : سازمان بیمه ای طرف قرارداد

دریافت مطالبات از سازمان بیمه ای طرف قرارداد :

الف (دریافت مبلغ از سازمان طرف قرارداد :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
110101	دارایی های جاری	وجوه بانکی غیر قابل برداشت	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	*	*				***	
											تفصیل 1 : حساب تمرکز وجوه درآمد
140201	دارایی های جاری	حسابها و اسناد دریافتنی شبه تجاری	حسابهای دریافتنی شبه تجاری	سازمان بیمه ای طرف قرارداد	*	*					***
											تفصیل 1 : سازمان بیمه ای طرف قرارداد

وصول چک واگذار شدہ :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
110101	دارایی‌های جاری	وجوه بانکی غیر قابل برداشت	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	بانک تمرکز وجوه درآمد اختصاصی	*	*				***	
					تفصیل 1: حساب تمرکز وجوه درآمد						
108002	دارایی‌های جاری	موجودی نقد	اسناد و چک‌های در جریان وصول	چک در جریان وصول	*	*				***	

بابت ثبت استهلاک دارایی های ثابت :

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3
780801	هزینه های عملیاتی	هزینه استهلاک دارایی ها	هزینه استهلاک وسائط نقلیه	هزینه استهلاک وسائط نقلیه	*		
290801	دارایی های غیر جاری	استهلاک انباشته دارایی ها	استهلاک انباشته وسائط نقلیه	استهلاک انباشته وسائط نقلیه	*		

اشکالات و نارسایی روش نقدی

- عدم ارزیابی امکان عملکرد مدیریت سازمان ها.
- عدم انطباق روش مذکور با استانداردهای حسابداری .
- عدم وجود نظام بودجه بندی جامع مبتنی بر فعالیت ها .
- عدم امکان ثبت صحیح و کامل تهاثرها و سرمایه گذاری های غیر نقدی .
- عدم رعایت اصل تطابق در آمد و هزینه و عدم ثبت کامل مطالبات و تعهدات .
- عدم وجود ارتباط منطقی بین منافع حاصل از بکارگیری دارایی ها و فعالیت های انجام شده با هزینه ها .
- طبقه بندی سود سهام دریافتی از محل سرمایه گذاری ها به عنوان جریان نقدی حاصل از فعالیت های عملیاتی .
- طبقه بندی برخی از دریافت ها و پرداخت های خاص، براساس نوع رویداد واقع شده به عوض ماهیت دریافت و پرداخت انجام شده .
- اشکالات ساختار سازمانی و عدم وجود یکپارچگی در وظایف واحدهای متنوع مالی، اعم از سیستم های اجرایی، کنترلی، حسابرسی و بودجه ریزی .
- عدم هوشمندی سیستم مالی و در نتیجه عدم امکان اعمال مدیریت نقدینگی و مدیریت هزینه .
- (این امر بکارگیری بهینه منابع در خدمت رسانی موثرتر به شهروندان را با مانع جدی مواجه می نماید.)
- ممانعت از استقرار سیستم کنترل داخلی مناسب و عدم امکان انعکاس واقعی وضعیت مالی و نتایج عملکرد شهرداری، بدلیل عدم انعکاس بخش عمده ای از دارایی ها و بدهی ها تا زمان دریافت یا پرداخت های نقدی در دفاتر و گزارش ها .

مزایای مبنای تعهدی

- دستیابی سریع به اطلاعات جامع، کامل و دقیق از وضع موجود سازمان .
- امکان تشخیص لزوم خرج کرد، براساس اطلاعات صحیح از منابع و نیازها .
- مشخص شدن میزان درآمدهای وصول نشده هر دوره مالی و امکان برنامه ریزی برای وصول آنها .
- دسترسی به اطلاعات دقیقتر و کاملتر از درآمدها و هزینه های هر دوره (اعم از نقدی و غیر نقدی) .
- امکان ایجاد ارتباط بین هزینه ها و عملکرد آنها و در نتیجه ایجاد زمینه برای ورود به بحث بودجه عملیاتی .
- امکان تعیین نقطه سر به سر در آمد و هزینه در هر دوره، با مقایسه درآمدها و هزینه های هر دوره و نتایج حاصل از تهاثر آنها .
- امکان محاسبه و ثبت استهلاکات به عنوان هزینه های دوره .

- دسترسی به اطلاعات لازم جهت برنامه‌ریزی و اعمال کنترل‌های مدیریتی .
- امکان تعیین قیمت تمام شده هر پروژه با استفاده از اطلاعات سیستم حسابداری .
- امکان سنجش دقیق‌تر تناسب واحدهای پشتیبانی با واحدهای عملیاتی و تعیین تناسب لازم بین آنها و همچنین ارزیابی سنواتی آنها .
- امکان سنجش مسئولیت‌پذیری مسئولین و مدیران سازمان‌ها و ارزیابی عملکرد ایشان در پایان هر دوره و در سطوح مختلف سازمانی .
- اطلاع از میزان و ارزش موجودی‌ها و دارایی‌های در اختیار سازمان با ثبت و ضبط موجودی‌های جنسی و دارایی‌های ثابت از قبیل اموال، ماشین آلات و تجهیزات در سیستم حسابداری .
- امکان ارزیابی و انعکاس کلیه دارائی‌های تحصیل شده اعم از خرید یا واگذاری بابت سایر حقوق سازمان، براساس مبانی مربوطه .
- امکان مقایسه وضع موجود با وضع مطلوب و تناسب آن با مأموریت‌های سازمان از نظر منابع، دارایی‌ها و خدمات ارائه شده .
- اطلاعات و گزارش‌های مالی صحیح تر و دقیق‌تری را جهت برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری و دیگر عملیات اجرایی در اختیار مدیران قرار می‌دهد .
- در مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، تعیین درآمدها و هزینه‌های واقعی متعلق به دوره مالی و بکارگیری نتیجه صحیح فعالیت‌های مالی و وضع مالی واقعی در پایان سال، تنها با به کارگیری مبنای تعهدی امکان‌پذیر است .

سند موقت خلاصه عملکرد :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
500101	ارزش خالص	خلاصه عملکرد درآمد/هزینه	خلاصه عملکرد	خلاصه عملکرد		*				***	
530102	ارزش خالص	ارزش خالص در پایان سال - انباشته	ارزش خالص در پایان سال انباشته	سایر اقلام		*					***
530102	ارزش خالص	ارزش خالص در پایان سال - انباشته	ارزش خالص در پایان سال انباشته	سایر اقلام		*				***	
500101	ارزش خالص	خلاصه عملکرد درآمد/هزینه	خلاصه عملکرد	خلاصه عملکرد		*				***	

بابت بستن مانده حساب های دائمی :

کد حساب	سرفصل حساب				تفصیل			مرکز هزینه	پروژه	بدهکار	بستانکار
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	1	2	3				
912109	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت / پرداخت	ذخیره تامین اعتبار	ذخیره تامین اعتبار سنواتی		*				***	
912009	حساب‌های کنترلی و بودجه‌ای	حساب‌های انتظامی دریافت / پرداخت	تامین اعتبار	تامین اعتبار سنواتی		*				***	
100101	دارایی‌های جاری	موجودی نقد	موجودی نزد بانک‌ها	بانک اعتبارات	*	*				***	
					تفصیل 1: حساب بانکی مورد استفاده						
290901	دارایی‌های غیر جاری	استهلاک انباشته دارایی‌ها	استهلاک انباشته اثاثیه و منصوبات	استهلاک انباشته میز و صندلی و مبلمان		*				***	
380203	بدهی‌های جاری	کنترل خرید کالا	کنترل خرید کالا/اقلام سرمایه ای	کنترل خرید ارقام سرمایه ای / اثاثیه و منصوبات	*	*				***	
					تفصیل 1: فروشنده/تامین کننده						
140201	دارایی‌های جاری	حسابها و اسناد دریافتنی شبه تجاری	حساب‌های دریافتنی شبه تجاری	سازمان بیمه ای طرف قرارداد		*				***	
					تفصیل 1: سازمان بیمه ای طرف قرارداد						
200901	دارایی‌های غیر جاری	دارایی‌های ثابت مشهود	اثاثه و منصوبات	میز و صندلی و مبلمان		*				***	
160201	دارایی‌های جاری	موجودی کالا	سایر موجودی‌ها	موجودی ملزومات اداری	*	*				***	
					تفصیل 1: انبار						

کد حساب	سرفصل حساب						
	گروه حساب	کل	معین	جزء معین	تفصیل		
					1	2	3
180109	دارایی های جاری	علی الحساب ها و پیش پرداخت ها	پیش پرداخت خرید کالا و خدمات	پیش پرداخت خرید اقلام سرمایه ای	*	*	
					تفصیل 1 : شرکت طرف قرارداد		
530102	ارزش خالص	ارزش خالص در پایان سال - انباشته	ارزش خالص در پایان سال انباشته	سایر اقلام	*		
530102	ارزش خالص	ارزش خالص در پایان سال - انباشته	ارزش خالص در پایان سال انباشته	سایر اقلام	*		